

Kastély állott, most kőhalom

Romokban hever a Csongrád megye egyik legszebb környezetében fekvő egykori Návay-birtok, és ugyancsak romokban hever a tulajdonos Cecília Alapítvány is.

OLÁH ZOLTÁN

Csongrád megyében négy állandó, műemlékvédelem alatt álló kastély található. Egy ötödik, az Óföldéak melletti Gencsháton, a mintegy 2-3 hektáros park közepén fekvő volt Návay-birtok - a kastéllyal, a gazdasági lakással és az istállóval - tavaly év végén ideiglenes műemlékvédelmet kapott. Ez 1+1 évre szól, és semmiben sem különbözik az állandó védelemtől, azaz: mindenféle átalakításhoz, bontáshoz szükséges a műemlékvédelmi hatóság előzetes hozzájárulása.

A Návay-kastélyt és a melléképületeket a földterülettel együtt 1992 végén vásárolta meg a Gorzai Állami Gazdaságtól a makói székhelyű Cecilia Alapítvány. Az alapítványt a Magyar Demokrata Fórum (MDF) akkori országgyűlési képviselője, Mihály Zoltán, valamint a Makó Belvárosi Római Katolikus Egyházközség és az MDF makói szervezete 1992. október 26-án hozta létre. Az alapítók a Cecilia Alapítványt „pártoktól független, mindenki számára nyitott szervezetként” deklarálták, amelynek célja egy katolikus ifjúsági központ kialakítása, táborozás, sportolás, továbbképzés, lelki gyakorlat megtartása volt.

Ezekből a célokból azonban alig valósult meg valami, vagy inkább semmi. Az egykori Návay-birtok állagmegőrzésére az elmúlt 16 évben jöszerevel semmit nem költöttek. Bevezették a vizet, az áramot, a gázt, itt-ott befoltozták a tetőket, a területet körbekerítették.

A gazdasági lakást 1996-ban még úgy ahogy felújították, de ennek a lát-

szólag jó állapotú épületnek a falai is mára több helyen megrepedtek. Az 1860-ban épült kastély és a hatalmas istálló a tulajdonosváltás óta folyamatosan pusztul, a két, valamikori patinás épület most romokban hever. Beáznak, ablakaik kitortek, mennyezeteik több helyen leszakadtak, falaik számos helyen leomlottak.

De nemcsak a birtok hever romokban, hanem a Cecilia Alapítvány is. Az alapítók ugyanis január közepén visszahívták, pontosabban lemondatták a kurátorokat, majd előbb az MDF makói szervezete, némi hezitálás-alkudozás után pedig az egyházközség is elhagyta a szervezetet. Az alapítvány február 11-én gyakorlatilag megszűnt. Ha ez bejegyzésre kerül, vagyona, az egész Návay-birtok a harmadik alapító Mihály Zoltán tulajdonában lévő Makó Fesztivál Alapítványhoz mint jogutódhoz kerül.

- Nem igaz, hogy kihasználva a majdan megépülő M43-as autópálya várhatóan hatalmas forgalmát panziót és éttermet akarok a Návay-birtokon kialakítani - reagált az erről szóló hírekre Mihály Zoltán, a Szent Gellért Borház és Étterem Makó tulajdonosa, aki viszont azt megerősítette, hogy a makói önkormányzatnál kérte a kastély életveszélyessé nyilvánítását, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal dél-alföldi irodájánál pedig kezdeményezni fogja, hogy járuljanak hozzá az épület lebontásához.

→ Súlyos vádak az ügyészségen

Mihály Zoltán arra a kérdésre, kié a felelősség a kastélyegyüttes 16. éve tartó pusztulása miatt, azt mondta, az elmúlt években nem nagyon figyelt oda a Cecilia Alapítvány működésére és a kurátorok tevékenységére. Szerinte a másik két tulajdonos sem. Mihály kijelentette, a kurátorok alig tettek valamit, csak az alapítvány pénzét szórták, semmit nem könyveltek, ha mégis, akkor részben hamis „tétéleket” csatoltak be, ráadásul hétvégeként bulizásra használták a Návay-birtokot. Ezeket még más adatokkal kiegészítve február végén leírta és megküldte a makói ügyészségnek. A Cecilia Alapítvány kuratóriumának volt elnökét megdöbbsentették Mihály Zoltán vádjai. - Nem tudtam, hogy az alapítványba engem delegáló Mihály Zoltán az ügyészséghez fordult. Vádjait visszautasítom, állításait dokumentumokkal és tanúkkal tudom cáfolni - nyilatkozta lapunknak Szűcs Tamás, a makói Szent István Egyházi Általános Iskola és Gimnázium tanára, aki egyébként a tizenhatból mindössze három évig volt tagja és egyúttal elnöke a kuratóriumnak.



■ TIZENHAT ÉVE PUSZTUL AZ EGYKORI NÁVAY-BIRTOK

Fotó: Frank Yvette

- A kastély lebontásához nem adjuk meg az engedélyt. Azt szeretnénk, ha az épület tulajdonosa eleget tenne karbantartási kötelezettségének, erre fel is fogjuk szólítani - mondta Mihály Zoltán szándékáról Petvai Ferenc műemlék-felügyelő.

A Fesztivál Alapítvány és immáron a Návay-birtok tulajdonosa azt mondta, amikor 1992-ben a Cecilia Alapítvány megvette a parkot és az épületeket, még abban reménykedett, hogy két évvel később újravásztják, és lobbizással tud pénzt szerezni a kastélyépület, a gazdasági lakás, az istálló, sőt a Návay-kripta felújítására.

- Sajnos nem kaptam újra mandátumot, makói képviselőtársaim pedig cserbenhagytak. Nekik nem volt fontos, hogy támogassák ezt a turisztikai szempontból is értékes helyet, aminek műemlékvédelem alá helyezését én már 1992-ben kezdeményeztem, de akkor csak ígéretet kaptam a kérésem megvizsgálására. Ha ez akkor megtör-

tént volna, lehet, hogy most nem egy pusztuló kastély előtt beszélgetnénk. A legnagyobb felelősség a hivatalé - mondta Mihály Zoltán.

A Szent Gellért Borház tulajdonosa többször is hangsúlyozta, hiába szólítják fel az épületek felújítására, pénz híján nem tud semmit sem tenni. Szerinte csak a kastély renoválása 500 millió forintba kerülne. Viszont ha a főépület lebonthatná, az építőanyagért kapott pénzből az istállót és a gazdasági lakást meg tudná menteni.

- Ha egy műemlékvédelem alatt álló épület tulajdonosa nem akar vagy nem tud eleget tenni karbantartási kötelezettségnek, a hivatal elrendelheti a kényszerfelújítást, aminek költségét az adott önkormányzat ráterheli az ingatlanra - ismertette az ilyen esetekre vonatkozó általános gyakorlatot Petvai Ferenc műemlék-felügyelő.

További fotók a témáról az interneten:

delmagyar.hu

MÁSFÉL ÉVTIZEDES VÁLLALKOZÁS – HIÁNYZOTT A CSAPOLT A KOCSMÁJUKBÓL

Sörlimonádé: a nőknek sem kell szomjazniuk

A Szögedi Sörfőzdébe látogattunk. Kíváncsiak voltunk a kis főzde néki miéért éri meg működni, mikor ma már a nagy gyárak az egész piacot beterítik termékeikkel. A vállalkozás igyekszik évről évre újítani: sörlimonádéval és nyárra egy új barnasör-különlegességgel próbál kedvben járni az ingyenceknek.

KANCSÁR TÍMEA

A Szögedi Sörfőzdébe lépve megcsapta orrunkat a maláta édes illata. A főzdeben kellemes a klíma, 25 Celsius-fokon tartják a hőmérsékletet. A három méter magas, négy-öt köbméter nagyságú főzőüst, szűrőkád, meleg vi-

dolgoznak a sör előállításán. Itt mindenki ért minden munkafolyamathoz.

Miután a főzdeben keserű festő-, édeskés karamell- és sima malátát kóstoltgattunk, átmentünk a hűvösebb, 12 Celsius-fokos erjesztőbe, ahol a hat köbméteres, öt-hat méter magas tartálymonstrumokban erjesztik, ászokolják, azaz kondicionálják, szűrik és pasztörözik a sört. Néhány méterrel odébb pedig műanyag palackokba vagy hordóba töltik a termékeket.

A töltőgép mellett álltunk, mikor felgyeltünk a Szögedi Sörlimonádéra. A citromos ízesítésű, üdítő jellegű itallal a nőknek kedveskednek a gyártók.

- Az osztrákoknál és a németeknél ré-

→ **GYÓGYÍTÓ ERŐ.** A színle, azaz a maláta cefrézése utáni termék kiválóan alkalmas a torokfájás gyógyítására, és a szoptatós anyák tejét is gyarapítja. Az édeskés ízű malátanektárt régen a kőbányai sörgyárban gyógy-tápsörként palackozták. Gyerekek is iszogatták.

zépén már hat-hét száz kisebb-nagyobb főzde működött az országban. Az állami szabályozás és a nagy sörgyárak betelepítése miatt azóta ez a szám jelentősen megcsappant. Ma alig hatvan működő kisüzem van Magyarországon. Csongrád megyében, Szentesen, Zsombón és Szegeden működik sörfőzde.

- Tizenöt évvel ezelőtt alakult a családi vállalkozás. Kocsmat üzemeltettünk a városban, ahol hiánycikknek számított a csapolt sör. Mivel sehol nem lehetett beszerezni, úgy döntöttünk, megtermeljük magunknak - mesélte megalakulásuk történetét Sipos Tamás, a sörfőzde tulajdonosa. A sör egyre kisebb hasznot hoz, a pozitív visszajelzések azonban kompenzálják a sörfőzőket. A Red Devil írt típusú vörössör például gyémánt oklevelet kapott a 2006-os kisüzemi sörfőzdek nemzetközi versenyén, így a Szögedi Sörfőzde hozta el a legtöbb érmet. Azt is megtudtuk, a terméket néhány helyi kocsmában és kisboltokban vásárolhatjuk meg. Ezenkívül Pécsre és környékére, Csongrádra, Kecskemétre, Budapestre és Érdre szállítanak a főzde termékeiből.

→ Hatféle szögedi folyékony kenyér

A láger típusú, édeskés ízű, világos Szögedi Ászokát és a keserűesebb pils típusú Szögedi Sört készítették először a Szögedi Sörgyárban. Később jelent csak meg a Red Devil, karamellmaláta hozzáadásával készült, írt típusú vörössör és a barnasör-különlegesség, a Szögedi Boszorkány és a Szögedi Sörlimonádé. A Szögedi Boszorkány magas - nyolcszázalékos - alkoholtartalma miatt csak télen kapható, de az ingyenceknek nyárra új típust állítanak elő: a Nyári Boszorkányt.

zes tartály és örvénykád folyamatos felügyeletet igényel. Ottjártunkkor egy 31 éves fiatalember vigyázott, hogy minden rendben menjen a főzdeben. Kelsch Róbert eredetileg sörcímkeket gyűjtött, már 116 ezer darab van a birtokában, a Magyarországi Sörcikkgyűjtő Klub alapító tagja. Öt évvel ezelőtt „ereklyékért” ment a sörfőzdebe, de éppen üresedés volt, így ott is maradt. Négy másik munkatársával

gen divat volt, hogy a nők is elmentek a férfiakkal sörozni. Csakhogy az asszonyok kevésbé bírták az alkohol hatását, ezért került a palackba a női ital, mely egyharmad részt sör, kétharmad részt limonádé. A hagyományt mi is meghonosítottuk - magyarázta a citromos ital eredetét Kelemenné Tikos Annamária, a Szögedi Sörfőzde szaktanácsadója. A szakember elmesélte, 1992 óta lehet szabadon sört főzni. A kilencvenes évek kö-



■ KÉT ÉVE A SZEGEDI SÖRFŐZDE GYÉMÁNT OKLEVELT IS KAPOTT

Fotó: Miskolczi Róbert